



Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna

Sämmilij tuotâvuotâ- já sovâdâtâmkomissio

Sä'mmlai tuöttvuött- da suävâdvuöttkomissio

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio

DIEHTOSUODJEČILGEHUS

Mii muitalit dán čilgehusas, mot du persovdnadieđut gieđahallojuvvojit Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvnna gullamiin; maid du persovnnalaš dieđuid mii čohkket ja gieđahallat, mot ja maid ulbmiliid várás mii daid geavahit.

Persovdnadieđut mearkkašit buot daid dieđuid, mat laktásit lunddolaš olbmui, gii lea dovdájuvvon dahje gean sáhttá dovdát. Registrerejuvvon olmmoš mearkkaša lunddolaš olbmo, gean dieđut gieđahallojuvvojit. Gieđahallan mearkkaša buot doaimmaid, mat čuhcet persovdnadieđuide.

Registtardoalli

Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna doaibmá registtardoallin. Duohtavuohhta- ja soabadankomišuvnna lea ovddasvástáduš das, ahte gullamiidda laktáseaddji persovdnadiehtomateriálat gieđahallojuvvojit áššáigullevaččat, dorvvolaččat ja lága mielde. Stáhtaráđi kansliija doaibmá persovdnadieđuid gieđahallin ja vástida komišuvnna čállingoddái iežas teknihkalaš áššegirjehálddaha ja vuogádagaid diehtodorvvus. Stáhtakantuvra doaibmá persovdnadieđuid gieđahallin komišuvnna lohku dieđuid analyserema oasil.

Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvnna oktavuohtheadieđut: Lassedieđuid persovdnadieđuid gieđahallamis komišuvnna doaimmain addá válđočálli Ulla Aikio-Puoskari, info@sdtstk.fi, tlf. +358 295 160 135 ja diehtosuodjevástideaddji, plánejeaddji Aslak Uula Länsman, tietosuojavastaava@sdtstk.fi, tlf. +358 295 161 040.

Persovdnadieđuid gieđahallan

Persovdnadieđuid gieđahallama ulbmil

Stáhtaráđi ásahii sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvnna čeahkkimisttis 28.10.2021. Komišuvnna mihttomearrin lea čohkket sápmelaččaid vásáhusaid Suoma stáhta ja iešguđet virgeoapmahaččaid doaimmain ja dahkat dán dieđu oinnolažžan. Komišuvnna barggut ja ulbmil leat meroštallojuvvon dasa addojuvvon [mandáhtas](#).

Komišuvnna barggu mihttomearri lea čohkket sápmelaččaid vásáhusaid Suoma stáhta ja iešguđet virgeoapmahaččaid doaimmain ja das, makkár váikkuhusat ja čuovvumušat dain leat leamaš ja ain leat sápmelaččaide eamiálbmogin ja dan lahtuide indiviidan, ja dahkat dán dieđu oinnolažžan. Duohtavuohhta- ja soabadanproseassa ulbmil lea dovdát ja árvvoštallat historjjálaš ja dálá vealaheami, masa gullet maiddá stáhta suddadanpolitihka ja vuoigatvuođaid loavkideamit, čielggadit mot dát váikkuhit sápmelaččaide ja sin servošii dálá dilis ja evttohit, mot sáhtášii ovddidit oktavuoda sápmelaččaid ja Suoma stáhta gaskkas ja sápmelaččaid siste. Komišuvdna berre vuhtiiváldit barggustis guovddáš nuppástusfaktoriid, mat váikkuhit sámiid vuoigatvuođaid ollašuvvamii, dego dálkkádatrievdama.

Komišuvdna viggamuš lea geiget raporttas ja doaibmabidjoevttohusas 30.11.2023 rádjái. Lea goittotge vejolaš, ahte komišuvdnii addojuvvon bargu jotkojuvvo.



Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna

Sämmilij tuotávuohtá- ja sovádáttámkomissio

Sámmilaj tuottvuott- da suávádvuottkomissio

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio

Persovdnadieđuid gieđahallanákkat komišuvnna barggu áigge ja materiálad arkiveren Riikkaarkiivii komišuvnna barggu maŋjá

Komišuvdna gieđahallá persovdnadieđuid diehtosuodjeásahusa mielde registrerejuvvon olbmo čálalaš miehtama vuodul. Persovdnadieđut gieđahallojuvvojit komišuvnna barggu áigge komišuvnna raportta ja doaibmabidjoevttohusaid válmmaštallama várás. Komišuvdna buktá raporttastis ovdan indiviidaid vásáhusaid nu, ahte teavsttas ii sáhte dovdát ovttaskas olbmo. Juos registrerejuvvon olmmoš háliida, komišuvdna sáhtá ovdanbuktit raporttastis su vásáhusaid nu, ahte su namma máinnašuvvo.

Komišuvdna vurke ovttaskas gullojuvvon/registrerejuvvon olbmos olles nama, riegádanjagi, čujuhusa, telefonnummira ja e-boastačujuhusa ja maiddái gullama. Vai vurkejuvvon gullamiid sáhtá gieđahallat čálalaččat, komišuvdna sáhtá addit iežas lohku vuolit lágideddjiidasas (su. *alihankkija*) jearahallanbáttiid littereren dahje jorgalan ládje. Dasa lassin, dego namuhuvvui, Stáhtaráđi kansliija doaibmá persovdnadieđuid gieđahallin ja fuolaha dán rollastis, ahte komišuvnna diehtovuogádagat doibmet ja dat fuolaha maiddái diehtodorvvus. Komišuvdna fuolaha das, ahte soahpamušat persovdnadieđuid gieđahalliiguin leat dahkkojuvvon diehtosuodjeásahusa mielde.

Go juogadat vásáhusaidat komišuvnna atnui, komišuvdnii šaddá almmolaš doaibmin vuoigatvuohta gieđahallat dieđuidat almmolaš ovddu mielásaš arkiverenulbmiliid várás. Du vuolláičállin miehtanskovis šaddá virgeoapmahačča áššegirji ja dat arkiverejuvvo. Komišuvnna mandáhta mielde dan materiálat sirdašuvvet barggu maŋgil Riikkaarkiivva Sámearkiivii Anárii, gos dat gieđahallojuvvojit arkiiva- ja almmolašvuodáláhkaásaheami eaktudan vugiin.

Juos don fámuhtát iežat miehtama geavahit komišuvnna barggus vásáhusaid, maid don leat muitalan, komišuvdna seailuha dieđuid dušše miehtama addimis ja dan fámuhttimis arkiveremii laktáseaddji gieđahallanákká vuodul. Fámuhttedettiinat iežat miehtama, vásáhussasat laktáseaddji materiálat duššaduvvojit, eaige dat geavahuvvo raportta ráhkadeamis, eaige dat diekko bokte sirdašuva komišuvnna barggu maŋjá Riikkaarkiivii. Dus lea vuoigatvuohta fámuhttit iežat miehtama persovdnadieđuid gieđahallamii dassáži, go gullamat nohket, almmuhemiin das komišuvnna čállingoddái telefonnain dahje e-boasttain čujuhussii info@sdt.sk.fi. Gullamiid nohkamis dieđihuvvo komišuvnna neahttasiidduin www.sdt.sk.fi. Go gullanmateriálat leat komišuvnna barggu maŋjá sirdojuvvon arkiivii, miehtama ii sáhte šat fámuhttit. Dalle gullanmateriálat sealluhuvvojit bissovaččat.

Áššedovdigullamat

Komišuvdna gieđahallá komišuvnna barggu áigge persovdnadieđuid, mat laktásit áššedovdigullamiidda, vai dat sáhtá čađahit diehtosuodjeásahusa mielásaš almmolaš ovdui guoski barggu. Áššedovdigullamiin vurkejuvvo namma, áššedovdisajádat, gullan ja/dahje das ráhkaduvvon muituimerkejumit.



Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna

Sámmilij tuotávuohtá- ja soavádáttámkomissio

Sámmilij tuotávuohtá- ja soavádáttámkomissio

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio

Govvadás persovdnadieđuid suddjemis ja daid addimis komišuvnna barggu áigge

Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna sihkkarastá, ahte persovdnadieđut vurkejuvvojit ja gieđahallojuvvojit dušše áššáigullevaččat ja áigeguovdilis diehtodorvotekniikkaiguin suddjejuvvon diehtovuoduin. Stáhtaráđi kansliija, mii lea dieđuid gieđahalli ja fállá bálvalusa, fuolaha das, ahte dan teknikalaš čovdosat, leat diehtodorvolaččat. Du persovdnadieđuid gieđahallet komišuvnna čállingottis dat, geaid bargun lea buvttadit raportta ja komissárat dan oasil go dat lea dárbbášlaš barggu ollašuhttima dáfus ja vuolit lágideaddjit (dego jorgaleaddjit, dulkkat ja littererejeaddjit), geaiguin komišuvdna lea soahpan persovdnadieđuid gieđahallamis diehtosuodjeásahusa gáibádusaid mielde.

Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna lea almmolaš doaibmi, man sáhtta buohtastahttit virgeoapmahašdoaibmái ja danin dan doaimmain guoskaduvvo almmolašvuodáláhka. Almmolašvuodálága mielde virgeoapmahačča áššegirjjit, mat sistisdollet priváhttaeallimii guoski dahje eará rašes dieđuid, fertejit dollojuvvo suollemassan. Áššegirjjit, mat sistisdollet priváhttaeallimii guoski dahje eará rašes dieđuid ja mat sirdojuvvojit arkiivii, fertejit dollojuvvo suollemassan seammá njuolggadusaid mielde maiddá arkiveremis. Daidda sáhtta goittotge Riikkaarkiivii guoski lánkaásaheami mielde ohat ee. dutkanlobiid, maid mieđiheamis mearrida Riikkaarkiiva geavadiiddis ja dasa guoski mearrádusaid mielde.

Du vuoigatvuođat

Du lea vuoigatvuohta oažžut lassedieđuid iežat dieđuid gieđahallamis, beassat dárkkodit du birra vurkejuvvon persovdnadieđuid, bivdit njulget boarásmuvvan dahje feallalaš dieđuid ja vuoigatvuohta váidit čilgehusas govviduvvon persovdnadieđuid gieđahallamis doaibmaválddalaš virgeoapmahažžii. Lassedieđut registrerejuvvon olbmo vuoigatvuođain: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>. Sáhtat maiddá fámuhttit iežat miehtama persovdnadieđuid gieđahallamii komišuvnna barggu áigge, goittotge mañimustá dalle, komišuvnna gullamat nohket. Juos háliidat geavahit dáid vuoigatvuođaidat, mii bivdit du váldit oktavuoda e-boasttain komišuvnna diehtosuodjeovddasvástideaddjái Aslak Uula Länsmanii tietosuojavastaava@sdtstk.fi dahje telefavnain +358 295 161 040 dahje komišuvnna [čállingoddá](#).

Sámi psykososiála doarjaga ovttaga rolla

Sámi psykososiála doarjaga ovttagat Uvjj – Uvjâ – Uvja doarju duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdnaproseassa fállamiin kulturvuodot vuoingalaš ja psyhkalaš doarjaga iešguđet sámegeielaide duohtavuohhta- ja soabadanproseassa áigge. Uvjj – Uvjâ – Uvja lea mielde buot joavkogullamiin. Dasa lassin dat sáhtta searvat maiddá indiviidagullamii, juos gullanuloš olmmoš nu háliida. Komišuvnna čállingoddi veahkeha dárbbu mielde duddjot oktavuoda sámi psykososiála doarjaga ovttagahkii. Dan bargiid čatná suollemassandoallangeatnegasvuohhta, eaige sii bargga gullandilálašvuodain girjemiid dearvvašvuodafuolahusa registariidda.



Sámiid duohtavuohhta- ja soabadankomišuvdna

Sämmilij tuotâvuotâ- já sovâdâttâmkomissio

Sá'mmlai tuöttvuött- da suávâdвуöttkomissio

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio

Psykososiála doarjaga ovttadahkii sáhttá váldit oktavuoda goas beare duohtavuohhta- ja soabadanproseassa áigge, iige komišuvdna beasa diehtit áššiid, mat dasa leat addojuvvon.

Sámi psykososiála doarjaga ovttadaga oktavuohtheadut: <https://uvja.fi/>, bálvalannummir árgabeivviid dmu 8–16: 040 663 8882.